

Barn i behov av särskilt stöd

Region Halland

Gerd Almquist-Tangen med.dr

Barnhälsovårdsutvecklare

Region Halland

Vart ska jag vända mig? **Måste jag berätta för föräldrarna?** Tänk om jag har fel? Borde inte skolan agera istället? *Kan det här vara misshandel?* Har jag anmälningssplikt? **Får jag bryta sekretessen?** **Tänk om föräldrarna blir arga?** Men vad kan socialtjänsten göra? **Måste jag ha bevis?** Sviker jag barnet?

Ska jag kontakta polisen? **Vad händer sen?** Måste jag vittna? **Vad har soc för telefonnummer?** **Kan de anmäla mig om jag har fel?** Alla föräldrar kan väl brista ibland? **Vad vet jag egentligen?** **Hur vet jag att inte barnet ljuger?**

Kan det finnas en naturlig förklaring? **Vad ska jag säga till barnet?** **Måste jag vittna i rätten?** **Ska min chef godkänna anmälan?** Vad händer om jag inte anmäler? **Finns det nån blankett?** **Har jag rätt att lägga mig i?** **Ett slag är väl inte hela världen?**

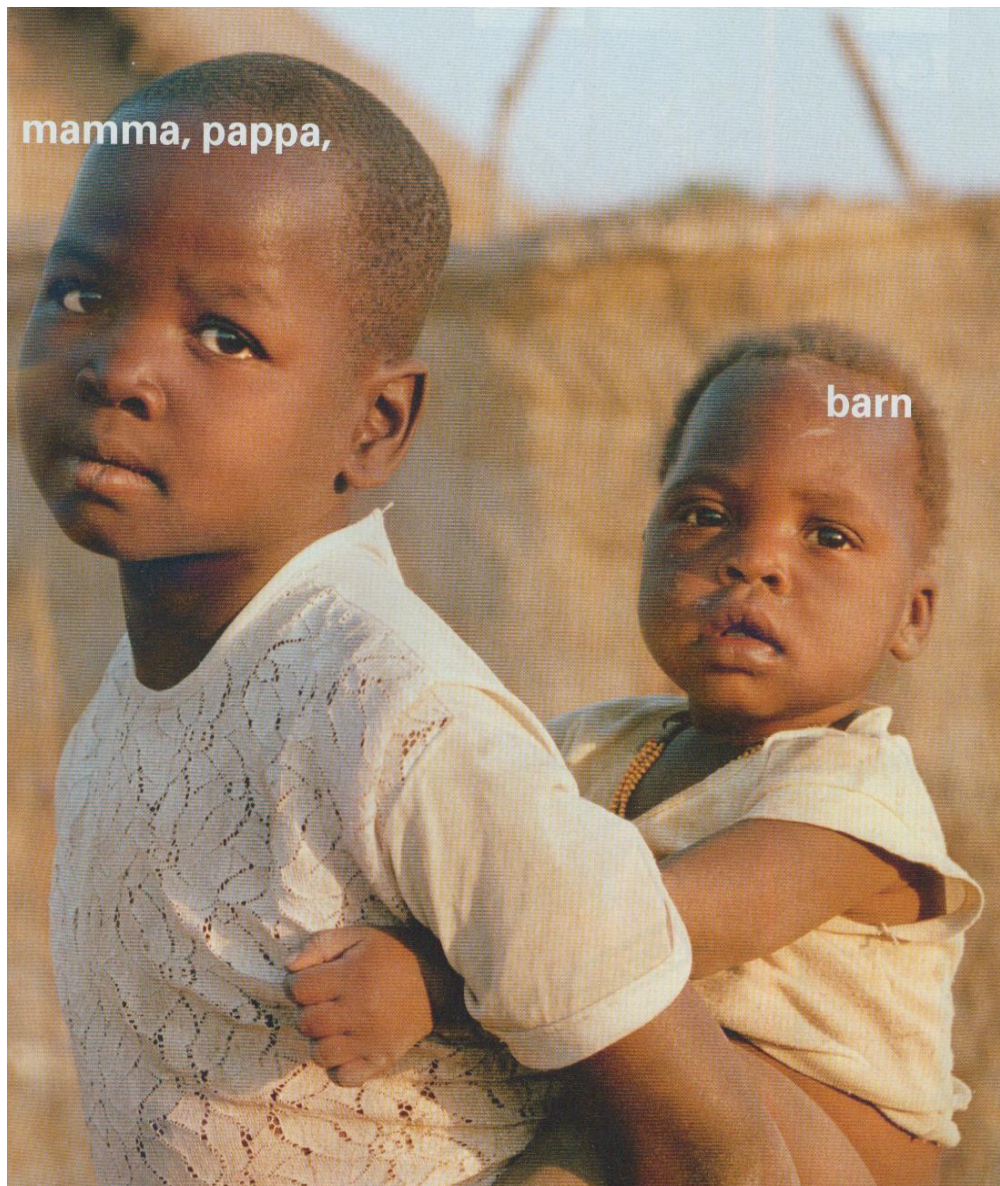
Små barn,
Stora vuxna,

Små vuxna,
Stora barn.

Dagens system för att skydda barnen har stora brister

- Underrapportering (Tingberg B. Gilbert R. Jansson S. Coccozza M.)
- 1570 anmälningar, 41% ledde inte till vidare utredning.
- 11 anmälningar kom från BVC-personalen.
- Slutsats: Hela skyddssystemet behöver ses över och organiseras om. (Coccozza M. The parenting of society. A study of child protection in Sweden- From report to support. Thesis 2007).

mamma, pappa,

barn

Vems perspektiv?

Perspektivval

- Barnperspektivet står ibland i motsatsförhållande till ett vuxenperspektiv. De vuxna får bästa möjliga stöd genom socialtjänsten vilket ligger också i barnets intresse.
- Vid en intressekonflikt mellan barnet och de vuxna *måste dock barnets intresse ha företräde.*

Barn har rätt att inte bli slagna

Barn har rätt att skyddas mot fysiskt våld

Förbud mot aga (Föräldrabalken 6:1 (Lag 1983:47))

*Barn har rätt till omvårdnad, trygghet och god
fostran...*

Barn och föräldrar

En förälder kan enligt lagen aldrig tvingas till umgänge. Föräldern har rätt till umgänge, men blir inte skyldig till det. En förälder kan lämna återbud en timme innan eller inte alls dyka upp utan att det blir några påföljder för föräldern.

Däremot kan barn som visar motvilja till umgänge hämtas av polis.

Anmälningsskyldighet enligt lagen

- Anmälan om missförhållanden enligt 14 kap. 1§ socialtjänstlagen (2001:453).
- Hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) 2f § andra stycket.
- Tandvårdslagen (1985:125), 3§ fjärde stycket.
- Allmänna råd från Socialstyrelsen 1991:8. Hälsoundersökningar inom BHV.
- Barnkonventionen, artikel 3.

Anmälningsskyldigheten

- Det är socialnämndens ansvar att hjälpa barn när vårdnadshavaren sviktar i sina uppgifter.
- Men, för att kunna fullgöra sin uppgift är socialnämnden beroende av den information från dem som kommer i kontakt med barn och unga!

Varför ska jag anmäla?

- Socialtjänsten är den myndighet som utreder....
- Socialtjänsten är den myndighet som ska tillgodose barnets behov av skydd när vårdnadshavaren inte gör det
- Socialtjänsten är den myndighet som har det yttersta ansvaret

Vad är en anmälan?

Alla uppgifter som kommer till socialnämndens kännedom om att ett barn kan befara fara illa bör ses som en anmälan.

Den myndighet eller den person som har gjort en anmälan kan inte återta den.

SOSFS 2003:16

Hur gör man ...

- Anmälan ska göras till socialtjänsten i den kommun/stadsdel där barnet bor
- Utan dröjsmål
- Ringas in, kan kompletteras med en skriftlig anmälan senare.
- Inte anonymt om du är i tjänst
- Kan vara flera personer

♪ ♪ Hakuna Matata ♪ ♪

- ”Misstankarna behöver inte vara bekräftade. ”
Bevisbördan ligger inte hos anmälaren.
- Barn utvecklas snabbt.
- Att ”vänta och se” och låta tiden gå innan stödinsatser sätts in innebär kanske att barnet hamnar ohjälpligt efter i sin utveckling eller att situationen blir allvarligare.

Information till föräldrarna

Det är som regel lämpligt att den som gör en anmälan enligt 14 kap. 1§ andra eller tredje stycket socialtjänstlagen själv informerar vårdnadshavaren om varför en anmälan görs.

Föräldrar har rätt att veta vem som gjorde anmälan

Vilka är det vi pratar om? Utsatta barn!

- Barn som försummas,
- Barn till svårt deprimerade föräldrar,
- Barn till psykiskt sjuka föräldrar,
- Barn till missbrukare,
- Barn till misshandlande och misshandlare,
- Barn till handikappade föräldrar,
- Barn till utvecklingsstörda,
- Barn som utsatts för fysisk eller psykisk misshandel och sexuella övergrepp.

Försummelse

- att få kärlek och omsorg
- att hon/han blir sedd och hörd och bekräftad
- att hon/han blir respekterad
- adekvat nutrition, årstidsanpassad klädsel, hygien
- trygghet och uppsikt
- stimulans
- att lära sig nya saker, skolgång
- hälsovård (somatisk, mental, dental)

Tecken, vilka tecken?

- Blåmärken
- Skelett, skullskador, brännskador
- Misshandel, tillfogat våld eller skadetillfällen
- Största risken är om det förekommer våld i hemmet
- Kroniskt sjuka barn löper ökad risk (ADHA, Autism mm)
- Syskon passar syskon

Fysisk misshandel eller olycksfall??

Skadorna på de minsta är i övervägande fall beroende på de vuxnas beteende.

Skadeplatserna sovrummet, köket, trappan, badrummet.

Fallskadorna är de stora skadeorsakerna.

Slag/stöt i kontakt med någon annan person eller djur:
luxationer orsakade av någon dragit eller belastat
småbarnens alltför svaga leder.

Sexuella övergrepp

- Stort mörkertal
- Vanligare bland flickor än pojkar
- Tafsa, tvinga någon till sex, titta på bilder eller film, skicka oönskade bilder, betala för sex, sexuellt ofredande.
- Äldre utsätts av någon jämnårig eller äldre
- Små barn av någon nära omgivning
- Förövaren kan vara man/kvinna,
- Barn reagerar olika, berättar sällan spontant. Titta efter symtom – förändrat beteende – sömn, mat mm

Svårigheter

Sekretess brukar ses som ett hinder,
Revirtänkande,
Bristande kunskap,
Avgränsningar – oklara avgränsningar,
Olika synsätt,
Otillräckligt med tid,
Täta omorganisationer
Samarbete förutsätter ett visst mått av personkontinuitet
och att det finns fasta rutiner

**Vem ska trösta Knyttet –
när Knyttets mamma är sjuk?**

"Mamma hamnar **ALLTID** i centrum"

– Jag vet att mamma har en depression. Men hennes problem är faktiskt inte mitt problem, säger Dani, 13 år frankt.

De andra barnen tittar storögt. Hur kan hon säga så? De sju barnen, samtliga med föräldrar med psykiska besvär, samlas i en stödgrupp i nederländska Apeldoorn för att prata om de jobbiga upplevelserna.

Fallbeskrivningar

Fallbeskrivning 1

Två månaders gosse, Felix.
Fallit från skötbordet och ramlade ner på
golvet.

Ådragit sig ett subduralt hematom.

Sant/falskt

Fallbeskrivning 2

Sara, två veckor gammal flicka. Pappa upptäcker en svullnad över nyckelbenet kommer till BVC och är mycket orolig.

Sant/falskt

Fallbeskrivning 3

Gustav, två månaders gosse. Buren av storasyster (5 år) Sara. Råkade tappa lillebror i golvet. Fått en revbensfraktur.

Sant/falskt

Fallbeskrivning 4

Pelle, 3 år, som sprungit och snubblat på gräsmattan och ådragit sig femurdiafysfraktur.

Sant/falskt

Fallbeskrivning 5

- 11 månader Oskar kröp under bordet. Enligt föräldrarna skriker till, under en halvtimme- timme, otröstlig, annars man tror att han krockat med ett stolsben/bordsben. Men lugnat ner sig.
- Kommer till akuten med föräldrar undersöks av barnläkare. Opåverkat barn, inget lokalt status cranium, ingen neurologi. Går hem.
- Föräldrarna söker dagen därpå, inga nytillkomna symtom, oroliga efter gårdagens händelse.
- Vad göra?
- Har ett mindre hematom över hjässan – möjligtvis lätt palpationsömhet
- Röntgen visar fraktur

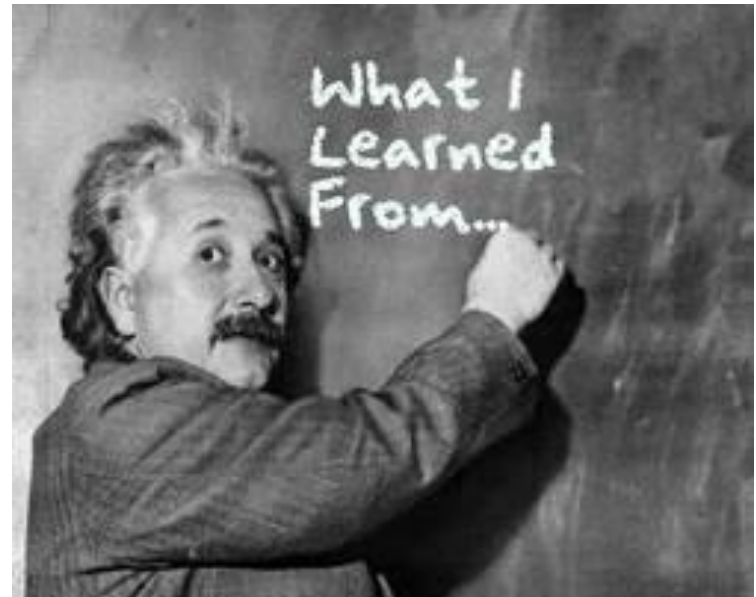
Länkar

Socialstyrelsen

Barnafrid – Nationellt kunskapscentrum

<http://www.barnafrid.se/>

"The world is a dangerous place, not because of those who do evil, but because of those who look on and do nothing."

Albert Einstein, physicist

TACK!

Gerd.almquist-tangen@regionhalland.se

Den 26 februari 2002 misshandlades Marlain av sin styvfar genom sparkar och slag som orsakade frakturer på revbenen och en perforerad tjocktarm. Denna brutala misshandel orsakade akut bukhinneinflammation som sedan ledde till en mycket smärtsam död. Tingsrätten dömde styvpappan till 3 år och 6 månader i fängelse.